

Τῷ Ἐλλογιμωτάτῳ Καθηγητῇ κυρίῳ Δημητρίῳ Μόσχῳ, Προέδρῳ τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τέκνῳ τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν καί εἰρήνην παρά Θεοῦ.

Μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς ἀπευθύνομεν τόν δίκαιον ἔπαινον τῆς ἡμῶν Μετριότητος πρός τό Τμήμα Θεολογίας τοῦ Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν διά τήν θεσμοθέτησιν τῆς «Ἐτήσιας Διάλεξης Μητροπολίτη Περγάμου Ἰωάννη Ζηζιούλα», πρός τιμήν τῆς μνήμης καί τῆς προσφορᾶς τοῦ μακαριστοῦ μεγάλου θεολόγου καί Ἀκαδημαϊκοῦ, καί εἰς ἔνδειξιν τοῦ συνδέσμου τοῦ Τμήματος ὑμῶν μετά τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μέλος τῆς Ἱεραρχίας τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος ἀδελφός ἀπό τοῦ ἔτους 1986.

Ἡ πρωτοβουλία αὕτη ἐκφράζει τό πνεῦμα τῆς θεολογίας τοῦ Μητροπολίτου Περγάμου, ἀλλά καί τήν ἐπιστημονικήν ταυτότητα τοῦ καθ' ὑμᾶς Τμήματος Θεολογίας, τόν προσανατολισμόν δηλονότι πρός μίαν «διαλεγομένην θεολογίαν», μέ τήν διπλήν ἀναφοράν εἰς τήν ἀλήθειαν τῆς Παραδόσεως τῆς Ὁρθοδοξίας καί εἰς τās ὑπαρξιακάς ἀνάγκας καί τās ζωτικές ἀναζητήσεις τοῦ ἐκάστοτε συγχρόνου ἀνθρώπου.

Ὁ Περγάμου Ἰωάννης ἐθεώρει τήν θεολογίαν ὡς «τήν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρ πᾶσαν ἄλλην διπλωματικήν ἢ οἰκονομικήν ἰσχύν». Ἐπίστευεν ὅτι ἀπό αὐτήν ἐξαρτᾶται ἡ πορεία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐφ' ὅσον μόνον ἐπί θεολογικῆς βάσεως δύνανται νά ἰαθοῦν αἱ διασπάσεις τῆς Χριστιανοσύνης. Ὁ μακαριστός διετύπωσεν ἐμπνευσμένας προτάσεις διά τήν ὀργάνωσιν τῶν θεολογικῶν σπουδῶν καί διεκήρυττεν ἐμφατικῶς ὅτι ἡ ἀνοικτοσύνη ἀπελευθερώνει τήν θεολογίαν ἀπό τήν ὁμολογιακήν στενότητα.

Ὁ ἀείμνηστος ἀδελφός συνέβαλε μέγάλως εἰς τήν πρόοδον τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξύ τῆς Ὁρθοδόξου καί τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς Συμπρόεδρος τῆς σχετικῆς Ἐπιτροπῆς καί διά τῆς «εὐχαριστιακῆς ἐκκλησιολογίας» του, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τήν βιβλικῶς, πατερικῶς καί συστηματικῶς τεθεμελιωμένην ἀφεταιρίαν διά τήν ὀρθήν κατανόησιν τῆς συνοδικότητος καί τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας καί τήν προσέγγισιν τοῦ θέματος τοῦ Πρωτείου.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἐκφράζομεν τήν χαράν ἡμῶν διά τήν πρόσκλησιν ἐφέτος τοῦ Ὄσιολογιωτάτου Πρωτάνεως τοῦ Ποντιφικοῦ Πανεπιστημίου Angelicum π. Thomas Joseph White, ὁ ὁποῖος θά ὁμιλήσῃ περί τῆς «Σχεσιακῆς ὄντολογίας» ἐν τῇ χριστιανικῇ θεολογίᾳ, ἐν ἀναφορᾷ πρός τόν Ἀκινάτην Θωμᾶν καί τās σχέσεις Ρωμαιοκαθολικῶν καί Ὁρθοδόξων. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ ἐκλεκτός εἰσηγητής, ὁ ὁποῖος ἤδη εἰς τό ἔργον του διαλέγεται κριτικῶς μέ τās θέσεις τοῦ Περγάμου, ἐστιάζων εἰς τήν θεολογίαν τῆς σχέσεως καί τό θέμα τῆς ἐλευθερίας, θά ἀναδείξῃ μετ' ἐμβριθείας τήν σχετικήν διδασκαλίαν τοῦ Ἀκινάτου ἀναφορικῶς πρός τήν ὀπτικήν τοῦ Μητροπολίτου Περγάμου, ἡ ὁποία συνοψίζεται εἰς τήν φράσιν «ὁ Θεός εἶναι ἕνας, ἀλλά δέν εἶναι μόνος... ἡ ἐνότητά Του στηρίζεται στήν ἀδιάρρηκτη

ἀγαπητική σχέση που ἔχουν τὰ τρία Πρόσωπα μεταξύ Τους ... ὁ Θεός μας εἶναι Θεός σχέσεων».

Ἐπί δέ τούτοις, χαιρετίζομεν τὴν ὀργάνωσιν τῆς δευτέρας κατὰ σειράν ἐτησίας διαλέξεως εἰς μνήμην τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Περγάμου Ἰωάννου, καταστέφοντες δέ τοὺς ὑπευθύνους καὶ πάντας τοὺς συμμετέχοντας καὶ συμπνευματιζομένους, διὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν εὐλογίας, δεόμεθα ἐκ Φαναρίου ὅπως Χριστός ὁ ἀληθινός Θεός ἡμῶν, πρεσβείαις τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ Αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, προστάτου καὶ πάτρωνος τοῦ ἀειμνήστου ἀδελφοῦ, χαρίζηται πᾶσιν ὑμῖν τὰ οὐράνια δωρήματα Αὐτοῦ.

Ἰβκε' Μαρτίου ιβ'

Ἐπισημασθέντες
ὁ ἁγίος Πατριάρχης
Ἰωάννης οὐρανίου
διὰ τῆς Πατριαρχικῆς
εὐλογίας καὶ πρεσβείας
τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ
Αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ
Θεολόγου, προστάτου
καὶ πάτρωνος τοῦ
ἀειμνήστου ἀδελφοῦ,
χαρίζηται πᾶσιν ὑμῖν
τὰ οὐράνια δωρήματα
Αὐτοῦ.

To the Most Distinguished Professor Dr. Dimitrios Moschos, President of the Department of Theology, Faculty of Theology, National and Kapodistrian University of Athens, Our Modesty's beloved child in the Lord, grace and peace from God be unto you.

With great joy, we extend the rightly deserved praise of Our Modesty to the Department of Theology of the National and Kapodistrian University of Athens for the establishment of the "Metropolitan of Pergamon John Zizioulas Annual Lecture," in honour of the memory and contribution of the late eminent theologian and member of the Academy of Athens. This initiative also signifies the Department's connection with the Ecumenical Patriarchate, of which Our departed brother was a member of Her Hierarchy since 1986.

This initiative reflects both the spirit of Metropolitan John of Pergamon's theology as well as the scientific identity of your Department of Theology, which is oriented towards a "dialogical theology" that maintains a double reference to the truth of Orthodox Tradition and to the existential needs and vital quests of contemporary humanity.

Metropolitan John of Pergamon regarded theology as "the power of the Church above all other diplomatic or economic powers." He firmly believed that the course of the Ecumenical Movement depended on theology, as only through a theological foundation can the divisions of Christianity be healed. The late Metropolitan formulated truly inspired proposals for the organisation of theological studies and emphatically proclaimed that openness liberates theology from confessional narrowness.

Our late brother made a significant contribution to the advancement of theological dialogue between the Orthodox and Roman Catholic Churches as Co-President of the relevant Commission and through his "Eucharistic Ecclesiology." This ecclesiological perspective, firmly grounded in Scripture, Patristic tradition, and Systematic theology, provided the foundational basis for the correct understanding of Synodality and Catholicity in the Church and for approaching the topic of Primacy. It is in this spirit, that we express Our delight at the invitation this year extended to the Reverend Rector of the Pontifical University Angelicum, fr. Thomas Joseph White, who will speak on "Relational Ontology" in Christian Theology in reference to Thomas Aquinas and the relations between Roman Catholics and Orthodox Christians. We are confident that the distinguished speaker, who has already, in his work, discussed Metropolitan John of Pergamon's theological positions—focusing on the theology of relation and the theme of freedom—will highlight Aquinas' teachings on this matter, taking into consideration the perspective of the late Metropolitan of Pergamon, which can be summarised in the Metropolitan's very own words: "God is one, but He is not alone... His unity is grounded in the indissoluble relationship of love shared among the three Persons... Our God is a God of relations."

In conclusion, we wholeheartedly greet the organisation of this second annual lecture in memory of Metropolitan John. Bestowing upon the organisers, as well as all participants, Our Patriarchal blessing, we pray from the Phanar, that Christ our true God, through the intercessions of His beloved disciple John the Theologian—patron and protector of our late brother—may grant unto you all our Lord's heavenly gifts.